

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 5Cdo/79/2024
Identifikačné číslo spisu: 1323201786
Dátum vydania rozhodnutia: 27.06.2024
Meno a priezvisko: JUDr. Jana Halušková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2024:1323201786.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov 1/ MVDr. K. V., narodenej XX. S. XXXX, D., D. XX, 2/ P. V., narodeného XX. C. XXXX, D., D. XX, 3/ Ing. I. C., narodeného XX. D. XXXX, T., E. A. XXXX/XX, prechodne D., D. XX, všetkých zastúpených advokátkou JUDr. Alexandrou Machanovou, Senec, Mierové námestie 19, proti žalovanému Mgr. C. G., narodenému XX. I. XXXX, D., D. XXX/X, o nariadenie neodkladného opatrenia, vedenom na Mestskom súde Bratislava IV pod sp. zn. B3-64C/28/2023, o dovolaní žalovaného proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 18. októbra 2023 sp. zn. 2Co/41/2023 takto

rozhodol:

Uznesenie Krajského súdu v Bratislave z 18. októbra 2023 sp. zn. 2Co/41/2023, okrem výroku o potvrdení vo zvyšnej zamietajúcej časti uznesenia býv. Okresného súdu Bratislava III zo dňa 24. apríla 2023 č. k. 64C/28/2023-37 (II. výrok), z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a d'alsie konanie.

Odôvodnenie

1.1. (Od 01. júna 2023 bývalý) Okresný súd Bratislava III (ďalej aj „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) uznesením z 24. apríla 2023 sp. zn. 64C/28/2023 návrh žalobcov na nariadenie neodkladného opatrenia zo dňa 18. apríla 2023 zamietol (I. výrok) a žalovanému nárok na náhradu trov konania nepriznal (II. výrok).

1.2. Na odôvodnenie rozhodnutia súd prvej inštancie uviedol, že žalobcovia žiadali, aby súd neodkladným opatrením nariadil žalovanému (1) zdržať sa konania, ktorým by obmedzoval žalobkyňu 1/ vo výkone jej vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam evidovaným Okresným úradom Senec, katastrálnym odborom na LV č. XXXX pre okres D., obec D., k. ú. D. a (2) zakázal približovať sa k žalobcom 1/ až 3/ na vzdialenosť 5 metrov. Žalobcovia sa domáhali ochrany ich práva na zachovanie telesnej/duševnej integrity z dôvodu jej ohrozenia žalovaným na základe jeho slovných vulgárnych atakov a incidentov s motorovým vozidlom, bližšie opísaným v 12. bode uznesenia súdu prvej inštancie. Okresný súd dospel k záveru, že išlo o narušanie integrity žalobcov 1/ až 3/ žalovaným, pričom ich vzájomné postavenie pramenilo zo susedských vzťahov. Keďže mal osvedčený tento ich právny vzťah, považoval za splnený najdôležitejší predpoklad nariadenia neodkladného opatrenia, a to danosť práva (nároku), ktorému sa má poskytnúť súdna ochrana formou neodkladného opatrenia. Žalobcovia na osvedčenie nimi tvrdených skutočností v rámci ochrany ich integrity v plnej miere odkázali najmä na

uznesenia Okresnej prokuratúry Bratislava III, ktoré však samé o sebe nepredstavujú dôkazný prostriedok osvedčujúci žalobcami tvrdené skutočnosti. Tieto rozhodnutia osvedčujú len to, že žalobkyňa 1/ oznámila orgánom činným v trestnom konaní skutočnosti, o ktorých sa domnievala, že sú trestné, pričom v prevažnej časti ide o tie isté skutočnosti, ktoré žalobkyňa označila ako rozhodné pre poskytnutie súdnej ochrany formou neodkladného opatrenia. Aj zo samotných rozhodnutí Okresnej prokuratúry Bratislava III vyplývalo, že vo vzťahu k týmto skutočnostiam nebolo v rámci trestného konania vykonané takmer žiadne dokazovanie, na základe čoho bolo aj akékoľvek rozhodnutie vyšetrovateľa hodnotené ako predčasné. Súd prvej inštancie uviedol, že v posudzovanom prípade je spor medzi stranami stále iba v rovine protichodných tvrdení, pričom osvedčenie týchto tvrdení, či už zo strany žalobcov alebo žalovaného, hoci len v rovine pravdepodobnosti, z dôkazov pripojených žalobcami nevyplývalo. Rovnaký záver vyplýval aj z rozhodnutí Okresnej prokuratúry Bratislava III, ktorá zaviazala vyšetrovateľa na vykonanie viacerých dôkazov (napr. výsluchov ostatných žalobcov, zabezpečenie prehľadov konaní vedených na mestskej polícii, okresnom úrade a stavebnom úrade), pretože bez ich vykonania by bolo akékoľvek rozhodnutie o trestnom oznámení podanom žalobkyňou 1/ predčasné. Na základe uvedeného mal súd prvej inštancie za to, že žalobcovia vo vzťahu k nimi požadovanej ochrane integrity podľa § 324 ods. 2 písm. h) zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“) spočívajúcej v zákaze približovania sa žalovaného k žalobcom na vzdialenosť 5 metrov neosvedčili nimi tvrdené skutočnosti, teda vulgárne a agresívne správanie sa žalovaného k nim.

1.3. Žalobkyňa 1/ sa osobitne domáhala aj ochrany výkonu jej vlastníckeho práva k rodinnému domu, do ktorého je zasahované najmä kamerovým systémom, ktorý žalovaný nainštaloval na rodinný dom jeho rodičov (t. j. susedný dom) a ktorým má snímať aj pozemok a rodinný dom vo vlastníctve žalobkyne, čím z pohľadu žalobkyne dochádza aj k zásahu do jej telesnej a duševnej integrity. Súd prvej inštancie uzavrel, že žalobkyňa neosvedčila ňou tvrdené skutočnosti, že žalovaným nainštalovanou kamerou dochádza k sledovaniu jej súkromia. Dodal, že z rozhodnutí Okresnej prokuratúry Bratislava III nevyplývalo, že by táto skutočnosť bola v rámci trestného konania preukázaná a ani z listinných dôkazov pripojených k návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia nemal okresný súd túto skutočnosť osvedčenú. Navyše žalobný petít v tejto časti bol materiálne nevykonateľný, keďže nedefinoval, akého špecifického konania sa má žalovaný vo vzťahu k výkonu vlastníckeho práva žalobkyne zdržať (hoci z tvrdených skutočností bola táto požiadavka zrejماً, nepreniesla sa do žalobného petitu). Vzhľadom na všetky vyššie uvedené skutočnosti súd prvej inštancie návrh žalobcov na nariadenie neodkladného opatrenia zamietol, keďže neosvedčili potrebu poskytnutia neodkladnej ochrany telesnej/duševnej integrity žalobcov ani výkonu vlastníckeho práva žalobkyňou 1/.

1.4. O nároku na náhradu trov konania okresný súd rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP tak, že úspešnému žalovanému nárok na náhradu trov konania nepriznal, keďže mu žiadne trovy konania nevznikli.

2.1. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalobcov uznesením z 18. októbra 2023 sp. zn. 2Co/41/2023 uznesenie súdu prvej inštancie zmenil tak, že uložil žalovanému, aby sa nepribližoval k žalobcom 1/, 2/ a 3/ na vzdialenosť menšiu ako 5 m s výnimkou účasti žalovaného na súdnych konaniach a na konaniach pred orgánmi verejnej správy, na ktoré bude žalovaný predvolaný (I. výrok), vo zvyšnej zamietajúcej časti uznesenie súdu prvej inštancie potvrdil (II. výrok), poučil žalovaného, že môže podať žalobu vo veci samej, pričom táto sa môže týkať nárokov na navrátenie do pôvodného stavu alebo nárokov na náhradu škody alebo inej ujmy spôsobenej výkonom neodkladného opatrenia (III. výrok), rozhodol, že žalobkyňa 1/ a žalovaný nemajú nárok na náhradu trov konania (IV. výrok) a že žalobca 2/ a žalobca 3/ majú voči žalovanému nárok na náhradu trov prvoinštančného a odvolacieho konania v rozsahu 100 % (V. výrok).

2.2. Odvolací súd po preskúmaní veci dospel k záveru, že odvolanie žalobcov je čiastočne dôvodné a uznesenie súdu prvej inštancie je potrebné sčasti zmeniť (§ 388 CSP) a sčasti ako vecne správne potvrdiť (§ 387 ods. 1 CSP). Po právnej stránke rozhodnutie odôvodnil § 324 ods. 1, § 325 ods. 1, § 326 ods. 1 a § 329 ods. 1 CSP. Obsah spisu podľa odvolacieho súdu preukazuje, že vzťahy medzi žalobcami a žalovaným sú už niekoľko rokov vážne narušené a medzi susedmi dochádza k vzájomne vyhroteným situáciám. Strany sporu sa navzájom provokujú, podávajú na seba trestné oznámenia, fyzicky sa zastrašujú, sledujú sa, robia si napriek a urážajú sa. Odvolací súd argumentoval, že v rámci

tohto konania nemôže bez realizácie dokazovania objektívne zhodnotiť, či incidenty popisované v návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, v odvolaní a vo vyjadrení k odvolaniu sa udiali tak, ako to tvrdia žalobcovia, alebo tak, ako to popisuje žalovaný. Takýto stav medzi susedmi vyhodnotil ako neakceptovateľný bez ohľadu na to, kto za daný stav „viac“ zodpovedá. Na margo potreby nariadenia neodkladného opatrenia odvolací súd uviedol, že žalovaný v rámci vyjadrenia k odvolaniu popisoval jednotlivé incidenty „zo svojho pohľadu“, ale taktiež sám zdôrazňoval agresivitu a vzájomné konflikty. Z vyjadrenia žalovaného nezistil, prečo žalovaný takpovediac nič neuviedol k incidentu, ktorý sa mal odohrať dňa 03. apríla 2023, kedy mal žalobca 2/ prichádzať pešo domov a musel prejsť popred rodinný dom vo vlastníctve rodičov žalovaného, pričom žalovaný ho mal zbadat' na chodníku, motorovým vozidlom pridať na rýchlosti a prudko zabrzdíť až tesne pred žalobcom 2/, čím ho chcel vystrašiť, pričom ide o študenta, ktorý v rámci jednotlivých incidentov nerobí nič, čo by mohol žalovaný hodnotiť ako provokáciu. Odvolací súd uviedol, že žalobkyňa 1/, žalobca 3/ a žalovaný majú medzi sebou postupne gradujúce spory a ich negatívne správanie nabera na intenzite, prekračuje hranice nielen slušného správania, ale takéto správanie je pre obe strany stresujúce a vyčerpávajúce. Nariadenie neodkladného opatrenia preto dočasne a aspoň čiastočne upraví pomery medzi sporovými stranami, t. j. nastavia sa určité pravidlá správania sa a zastabilizuje sa situácia medzi susedmi. V teoretickej rovine dodal, že dôvod na nariadenie tohto typu neodkladného opatrenia by bol daný aj v situácii, keby procesné strany vystupovali v opačnom postavení. Apeloval na strany, aby si uvedomili, že takéto správanie medzi nimi iba zbytočne vyvoláva vzájomnú agresivitu, zhoršuje spolužitie, a preto by každý z účastníkov sporu mal začať sám od seba a nenachádzať si vždy odôvodnenie pre negatívne správanie voči susedovi. Z hľadiska praktickej realizácie nariadeného neodkladného opatrenia a s ohľadom na množstvo sporov, ktoré strany vedú odvolací súd vylúčil zákaz priblíženia pri účasti žalovaného na súdnych konaniach a na konaniach pred orgánmi verejnej správy, na ktoré bude žalovaný predvolaný. S poukazom na uvedené odvolací súd uznesenie súdu prvej inštancie v tejto časti zmenil a neodkladné opatrenie o zákaze priblíženia nariadil (§ 388 CSP).

2.3. Vo vzťahu k prvej časti petitu navrhovaného neodkladného opatrenia, ktorým sa žalobkyňa 1/ domáha voči žalovanému, aby sa zdržal konania, ktorým by obmedzoval žalobkyňu 1/ vo výkone jej vlastníckeho práva k špecifikovaným nehnuteľnostiam odvolací súd uviedol, že takto formulovaný petit neodkladného opatrenia je neurčitý a nevykonateľný bez ohľadu na námietku pasívnej vecnej legitímácie vznesenej žalovaným. Dodal, že v petite musí byť presne uvedená činnosť, ktorej zákazu sa žalobkyňa 1/ voči žalovanému domáha. Uznesenie súdu prvej inštancie v tejto zamietajúcej časti II. výrokom preto ako vecne a právne správne potvrdil (§ 387 ods. 1, 2 CSP) bez toho, aby za zaoberal dôvodnosťou návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia.

2.4. Odvolací súd v súlade s § 337 ods. 1, 2 CSP osobitným výrokom poučil žalovaného o možnosti podať žalobu vo veci samej a o právnych následkoch s tým spojených. O trovách odvolacieho konania rozhodol v zmysle § 396 ods. 1, 2 v spojení s § 255 ods. 1, 2 a § 262 ods. 1 CSP. Žalobkyňa 1/ bola úspešná v rozsahu 50 % a žalovaný bol pri zamietnutí prvej časti petitu tiež úspešný v rozsahu 50 %, preto im odvolací súd nárok na náhradu trov konania nepriznal. Žalobcovia 2/ a 3/ boli v odvolacom konaní úspešní, odvolací súd im preto priznal nárok na náhradu trov prvoinštančného aj odvolacieho konania.

3. Proti uvedenému uzneseniu odvolacieho súdu podal dovolanie žalovaný (ďalej aj „dovolateľ“) tvrdiac dovolací dôvod v zmysle § 420 písm. f) CSP. Namietal, že napadnuté uznesenie vykazuje známky arbitrárnosti, nespravodlivosti, nepreskúmateľnosti, svojvoľnosti a nezákonnosti, a to najmä z dôvodu zjavného porušenia kogentných procesných ustanovení CSP, ktorými sa mal odvolací súd riadiť v rámci odvolacieho konania. Podľa dovolateľa odvolací súd nerešpektoval v celom rozsahu právo žalovaného na riadne odôvodnenie a predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené zo zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti). Podstatou dovolania bola námietka, že odvolací súd, hoci dospel k odlišným skutkovým zisteniam ako súd prvej inštancie a od jeho skutkových zistení sa odchýlil a inak posúdil návrh žalobcov na nariadenie neodkladného opatrenia, nenariadil vo veci pojednávanie a nevykonal potrebné dokazovanie (zopakovanie alebo doplnenie). Odvolací súd pred vydaním konečného rozhodnutia postupoval v rozpore s § 383, § 384 ods. 1, § 385 ods. 1 CSP a tiež s ustálenou rozhodovacou praxou najvyššieho súdu a Ústavného súdu Slovenskej

republiky (sp. zn. 5Cdo/131/2009, 7Cdo/110/2018, II. ÚS 400/2009, II. ÚS 506/2013). Dovolateľ považoval za neprípustné, aby odvolací súd ku svojim odlišným skutkovým zisteniam dospel iba na základe prehodnotenia dôkazov vykonaných súdom prvej inštancie. Namietol aj právne posúdenie odvolacieho súdu, ktorý stroho a vágne konštatoval, že „z obsahu spisu vyplýva, že strany sa vzájomne provokujú, podávajú na seba trestné oznámenia, fyzicky sa zastrašujú, vzájomne sa sledujú, robia si takpovediac napriek a navzájom sa urážajú“. Takéto vykonanie „dokazovania“ odvolacím súdom dovolateľ označil za flagrantné porušenie princípu materiálnej pravdy v rámci základných princíпов CSP, a to z dôvodu, že odvolací súd žiadnym spôsobom neuviedol, akým relevantným spôsobom žalovaný provokuje žalobcov, odkiaľ má odvolací súd vedomosť o podanom trestnom oznámení zo strany žalovaného na ktoréhokoľvek žalobcu a nepreukázal ani konanie žalovaného spočívajúce v sledovaní žalobcov. Na základe uvedených dôvodov dovolateľ navrhol, aby dovolací súd zrušil uznesenie odvolacieho súdu a priznal mu nárok na náhradu trov dovolacieho konania v rozsahu 100 %. Eventuálne navrhol, aby dovolací súd uznesenie odvolacieho súdu zmenil tak, že potvrdzuje rozsudok (správne má byť uznesenie, pozn. dovolacieho súdu) súdu prvej inštancie a žalovanému priznáva nárok na náhradu trov dovolacieho konania v rozsahu 100 %. Dovolateľ tiež navrhol z preventívnych dôvodov odložiť vykonateľnosť napadnutého uznesenia odvolacieho súdu do právoplatného rozhodnutia o dovolaní. Poukázal na to, že je obeťou šikanózneho konania a zároveň je advokátom, čím je naplnený dôvod hodný osobitného zreteľa, pretože bez odkladu vykonateľnosti uznesenia odvolacieho súdu môže dôjsť k poškodeniu dobrého mena a povesti žalovaného v očiach verejnosti.

4. Žalobcovia 1/ až 3/ sa k dovolaniu nevyjadrili.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana s vysokoškolským právnickým vzdelaním druhého stupňa (§ 429 ods. 2 písm. a) CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) a posudzujúc dovolanie podľa jeho obsahu (§ 124 CSP) dospel k záveru, že rozhodnutie odvolacieho súdu je potrebné, okrem potvrdzujúceho výroku, zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

6. Podľa § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

7. V posudzovanom prípade bol návrh na nariadenie neodkladného opatrenia podaný samostatne a súdy nižších inštancií o ňom rozhodli ako o samostatnom predmete konania, bez následne nadväzujúceho konania a rozhodovania vo veci samej. Preto je voči rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie podľa § 420 CSP prípustné.

8.1. Dovolateľ vyvodzoval prípustnosť dovolania z § 420 písm. f) CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8.2. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f) CSP treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

9. Dovolateľ vo všeobecnosti namietal, že napadnuté uznesenie odvolacieho súdu (vychádzajúc z obsahu dovolania v zmysle § 124 CSP dovolateľ dovolaním nenapadol potvrdzujúci II. výrok uznesenia

odvolacieho súdu) je arbitrárne, nespravodlivé, nepreskúmateľné, svojvoľné a nezákonné. Kľúčovou dovolacou námietkou bolo, že odvolací súd postupoval v rozpore s § 383, § 384 ods. 1 a § 385 ods. 1 CSP, t. j. hoci dospel k odlišným skutkovým zisteniam ako súd prvej inštancie a od jeho skutkových zistení sa odchyľil, nenariadil vo veci pojednávanie a nezopakoval, resp. nedoplnil dokazovanie. Dovolací súd po preskúmaní obsahu spisu a rozhodnutí súdov nižších inštancií zistil v postupe odvolacieho súdu, ktorý nariadil neodkladné opatrenie (I. výrok dovolaním napadnutého uznesenia) existenciu vady zmätočnosti konania podľa § 420 písm. f) CSP z nasledovných dôvodov:

10. Podľa § 325 ods. 1 CSP neodkladné opatrenie môže súd nariadiť, ak je potrebné bezodkladne upraviť pomery alebo ak je obava, že exekúcia bude ohrozená.

11. Podľa § 326 ods. 1 a 2 CSP v návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia sa popri náležitostiach žaloby podľa § 132 uvedie opísanie rozhodujúcich skutočností odôvodňujúcich potrebu neodkladnej úpravy pomerov alebo obavu, že exekúcia bude ohrozená, opísanie skutočností hodnoverne osvedčujúcich dôvodnosť a trvanie nároku, ktorému sa má poskytnúť ochrana a musí byť z neho zrejmé, akého neodkladného opatrenia sa navrhovateľ domáha. K návrhu musí navrhovateľ pripojiť listiny, na ktoré sa odvoláva.

12. Podľa § 329 ods. 1 CSP súd môže rozhodnúť o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia aj bez výsluchu a vyjadrenia strán a bez nariadenia pojednávania. Ak rozhoduje odvolací súd o odvolaní proti uzneseniu o zamietnutí neodkladného opatrenia, umožní sa protistrane vyjadriť k odvolaniu a k návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia.

13. Osobitnej povahe inštitútu neodkladného opatrenia zodpovedá zjednodušený a zrýchlený procesný postup súdu pri rozhodovaní o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, keď súd rozhoduje spravidla bez výsluchu a vyjadrenia strán a bez nariadenia pojednávania, a to s poukazom na podstatu, účel a zmysel inštitútu neodkladného opatrenia. Je zrejmé, že pri nariaďovaní neodkladného opatrenia prevláda záujem na rýchlosti rozhodnutia nad požiadavkou úplnosti skutkových zistení. Preto sa v konaní o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia nevykonáva dovolateľom tvrdené dokazovanie a nenariaďuje sa pojednávanie (okrem výnimočných prípadov), ale stačí osvedčenie relevantných skutočností. Pri rozhodovaní o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia súd musí skúmať naplnenie formálnych a vecných predpokladov uvedených v ustanovení § 324 a nasl. CSP. Splnenie predpokladov pre nariadenie neodkladného opatrenia samozrejme nemožno vyvodiť len zo samotných tvrdení navrhovateľa, a preto je potrebné tieto tvrdenia spoľahlivo osvedčiť aspoň do tej miery, že možno dôvodne nadobudnúť presvedčenie o ich pravdivosti a hodnovernosti (§ 326 ods. 1 a 2 CSP). Chýbajúce osvedčenie bezprostredne hroziacej škody/ujmy nemožno ničím nahradiť, pretože je základnou podmienkou pre nariadenie neodkladného opatrenia, nakoľko ide o opatrenie, ktoré je namieste nariadiť len vtedy, ak je práve kvôli zabráneniu skutočne hroziacej konkrétnej škode/ujme potrebné okamžite zasiahnuť súdnym rozhodnutím. Faktické vyhodnotenie potreby bezodkladne upraviť pomery strán je otázkou voľnej úvahy súdu, ktorá však musí byť objektívne preskúmateľná na základe odôvodnenia jeho rozhodnutia.

14.1. V súdnej veci odvolací súd čiastočne zmenil uznesenie súdu prvej inštancie a nariadil neodkladné opatrenie, ktorým uložil žalovanému, aby sa nepribližoval k žalobcom 1/, 2/ a 3/ na vzdialenosť menšiu ako 5 m s výnimkou účasti žalovaného na súdnych konaniach a na konaniach pred orgánmi verejnej správy, na ktoré bude žalovaný predvolaný. Trvanie neodkladného opatrenia časovo nijako neohraničil, iba poučil žalovaného o možnosti podať žalobu vo veci samej a o právnych následkoch s tým spojených podľa § 337 ods. 1 a 2 CSP. Odvolací súd preskúmaním obsahu spisu dospel k záveru, že vzťahy medzi žalobcami a žalovaným sú niekoľko rokov vážne narušené a dochádza medzi nimi k vzájomne vyhroteným situáciám. Strany sporu - susedia sa vzájomne provokujú, urážajú, podávajú na seba trestné oznámenia, fyzicky sa zastrašujú a sledujú. Skonštatoval, že v rámci konania o nariadenie neodkladného opatrenia nemôže bez realizácie dokazovania objektívne zhodnotiť, či incidenty popisované v jednotlivých podaniach strán sa udiali tak, ako to tvrdia žalobcovia alebo tak, ako to tvrdí žalovaný, avšak takýto stav medzi susedmi vyhodnotil ako neakceptovateľný. Odvolací súd vzhľadom na gradáciu

sporov medzi stranami a ich vzájomné negatívne správanie zistil potrebu nariadenia neodkladného opatrenia za účelom nastavenia určitých pravidiel správania sa a pre zastabilizovanie danej situácie medzi susedmi (bod 18. odôvodnenia uznesenia odvolacieho súdu).

14.2. Dovolací súd zdôrazňuje, že neodkladné opatrenie je výnimočným opatrením, ktoré možno nariadiť len vtedy, ak je skutočne nevyhnutné bezodkladne upraviť pomery medzi stranami. Nariadenie neodkladného opatrenia z dôvodu potreby bezodkladnej úpravy pomerov v zmysle § 325 ods. 1 CSP je prípustné a opodstatnené len vtedy, (i) ak sa tvrdí alebo osvedčí právny vzťah medzi stranami, (ii) ak tento vzťah vyžaduje dočasnú úpravu, (iii) ak je navrhovaná bezodkladná úprava naliehavo potrebná, (iv) ak sa v právnych vzťahoch medzi stranami nevytvorí nenávratný stav a (v) ak sa nezasahuje do právnych vzťahov medzi stranami neprimeraným spôsobom. Neodkladné opatrenie bude spravidla opodstatnené, ak žalobcovi (navrhovateľovi neodkladného opatrenia) hrozí vznik alebo rozširovanie škody či inej ujmy alebo dochádza k porušovaniu alebo ohrozovaniu jeho práv a oprávnených záujmov. Žalobcovia boli preto povinní osvedčiť, že zo strany žalovaného existuje reálne nebezpečenstvo a bezprostredne im hroziaca škoda/ujma, ktorá musí byť konkrétna. Ako odvolací súd uviedol, negatívne susedské vzťahy pramenia zo správania oboch strán. Riešenie danej situácie nastavením určitých pravidiel správania sa videl v uložení časovo neobmedzeného zákazu priblíženia sa žalovaného k žalobcom 1/, 2/ a 3/ na vzdialenosť menšiu ako 5 m s výnimkou účasti žalovaného na súdnych konaniach a na konaniach pred orgánmi verejnej správy. Pre aplikáciu inštitútu neodkladného opatrenia sa vyžaduje naliehavosť neodkladnej úpravy pomerov, ktorá musí byť osvedčená, teda žalobcovia musia osvedčiť, že bez okamžitej, i keď len dočasnej úpravy pomerov, by bolo ich určité právo ohrozené. Úprava pomerov sa nemôže vzťahovať na minulosť. Podľa dovolacieho súdu odvolací súd v konkrétnostiach posudzovaného prípadu neoprel svoje rozhodnutie o také závažné okolnosti, nasvedčujúce ohrozeniu integrity žalobcov a odôvodňujúce okamžitý zásah súdu vo forme nariadenia časovo neobmedzeného neodkladného opatrenia (keďže nariadenie neodkladného opatrenia bolo požadované pred začatím konania vo veci samej). Odvolaciemu súdu nemožno uprieť snahu nájsť konštruktívne riešenie napätej situácie medzi stranami sporu vyvolanej ich vzájomnou nevráznosťou (dostatočne vyplývajúcou z obsahu súdneho spisu pozn. dovolacieho súdu) odrážajúcou sa v ich konaní a správaní (pri takomto vývoji ich susedských vzťahov primárny dôvod vzniku celej situácie ustupuje do úzadia). Na druhej strane však treba povedať, že odvolací súd sa mohol pohybovať iba v možnostiach, ktorú poskytuje právny prostriedok ochrany zvolený žalobcami. Dovolací súd potom musí konštatovať, že z rozhodnutia odvolacieho súdu nie je možné zistiť, v čom videl nebezpečenstvo bezprostredne hroziacej škody/ujmy zo strany žalovaného voči všetkým žalobcom v podobe možného ohrozenia ich telesnej integrity alebo duševnej integrity jeho konaním (§ 325 ods. 2 písm. h) CSP). Treba mať totiž na pamäti, že nariadené neodkladné opatrenie zasahuje podstatným spôsobom do práv žalovaného, je preto nevyhnutné, aby súd s prihliadnutím na všetky okolnosti prípadu zvažoval nielen nevyhnutnosť takéhoto zásahu do subjektívneho práva, ale aj jeho primeranosť (proporcionalitu) k právu druhej strany, ktorému má byť takýmto obmedzením poskytnutá ochrana. V tejto súvislosti nie je zanedbateľné, že rozsah zásahu do práva žalovaného v podobe uloženia zákazu priblíženia sledujúci upokojenie situácie nebol časovo obmedzený. Nariadenie neodkladného opatrenia ako výnimočného prostriedku súdnej ochrany v podobe neobmedzený čas trvajúceho zákazu priblíženia sa z dôvodu upokojenia situácie medzi susedmi sa v kontexte všetkého zhora uvedeného nejaví ako primeraný prostriedok súdnej ochrany. Dovolaciemu súdu vo vzťahu k stranám sporu nedá neprípomenúť, že tento výsledok dovolacieho prieskumu ich právneho vzťahu ich nezbavuje zodpovednosti za atmosféru, v ktorej bude prebiehať ich vzájomné susedské spolunažívanie a za ďalší vývoj ich medziľudských vzťahov, ktoré si budujú výlučne a len oni sami svojím správaním, preto by sa mohli aspoň pokúsiť o hľadanie pre obe strany uspokojivého riešenia ich problémov.

15. Vzhľadom na uvedené dovolací súd uzatvára, že dovolateľ opodstatnene namietal, že odvolací súd zaťažil svoje konanie a rozhodnutie vadou zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP. Dovolací súd preto rozhodnutie odvolacieho súdu v rozsahu uvedenom vo výroku tohto uznesenia (t. j. v zmeňujúcom I. výroku aj v na ňom nadväzujúcom III. výroku o poučení o možnosti podať žalobu a v súvisiacich výrokoch o trovách konania /IV. a V. výrok/) zrušil (§ 449 ods. 1 CSP) a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 450 CSP). Úlohou odvolacieho súdu bude opätovne posúdiť zákonné (formálne i vecné) predpoklady pre nariadenie neodkladného opatrenia, a to s poukazom na zistený skutkový stav a

opätovne rozhodnúť aj o náhrade trov konania.

16. K námietke dovolateľa, že odvolací súd svojím postupom v konaní porušil princíp materiálnej pravdy dovolací súd pre úplnosť veci udáva, že tento princíp sa uplatňuje výlučne v mimosporových konaniach upravených v zákone č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CMP“). V mimosporových konaniach je súd povinný zistiť skutočný stav veci (Čl. 6 a § 35 CMP), a preto sa v rámci dokazovania nemôže spoliehať len na dôkaznú iniciatívu účastníkov konania, ale aplikuje tzv. vyšetrovací/vyhľadávací princíp a vykonáva aj dôkazy, ktoré účastníci nenavrhlí, ak je to potrebné na zistenie skutočného stavu veci. V civilnom sporovom konaní (vrátane tohto konania o nariadenie neodkladného opatrenia) súd skutočný stav veci nezisťuje, preto nemožno hovoriť o porušení princípu materiálnej pravdy.

17. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

18. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.